

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 18. aprila 2018. godine
Br. ref.: RK 1218/18

РЕШЕЊЕ О НЕПРИХВАТЉИВОСТИ

у

случaju бр. КI158/17

Подносилац

Kosovska agencija za privatizaciju

**Zahtev za ocenom ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore
Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za
privatizaciju бр. AC-I-15-0151 од 23. novembra 2017. godine**

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ КОСОВО

у сastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gérxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Подносилац захтева

1. Zahtev je podnela Kosovska agencija za privatizaciju (у daljem tekstu: KAP), (у daljem tekstu: подносилац), која је заступљена од стране Rudija Metaja, advokata главне канцеларије KAP-a у Приштини.

Osporena odluka

2. Podnositac osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Žalbeno veće) br. AC-I-15-0151 od 23. novembra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedene presude Žalbenog veća kojom su, navodno, podnosiocu povređena prava i slobode garantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 22. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 27. decembra 2017. godine, podnositac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 29. decembra 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Snežhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeni od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Bekim Sejdiu i Selvete Gérxhaliu-Krasniqi.
7. Dana 19. januara 2018. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i kopiju zahteva je prosledio Žalbenom veću.
8. Dana 13. mart 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznalo preporuku Sudu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Bivšem radniku R.O. Društvenog preduzeća "Ribarsko gazdinstvo" (u daljem tekstu: DP), je prekinut radni odnos u DP-u.
10. Tokom 2006. godine, KAP je privatizovala DP.
11. Dana 22. maja 2006. godine, bivši radnik (u daljem tekstu: tužilac), je podneo zahtev KAP-u, u kome je tražio kompenzaciju za neisplaćene zarade u iznosu od 18.900.00 €, za period od 1997. godine do 15. marta 2006. godine.
12. Dana 4. jula 2013. godine, organ za likvidaciju Društvenog preduzeća (u daljem tekstu: OL) je doneo odluku br. PEJ127-0078, kojom je zahtev tužioca odbio kao neosnovan, navodeći, *inter alia*, da je "zahtev za kompenzacijom tužioca neblagovremen."

13. Dana 2. avgusta 2013. godine, tužilac je podneo zahtev Posebnoj komori Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Posebna komora) na odluku br. PEJ127-0078 OL-a.
14. U žalbi je tužilac naveo „[...] da je odbijanje njegovog zahteva kao neblagovremenog nepravilno, jer je on nekoliko puta tražio od menadžmenta DP-a kao i od sindikata realizaciju ovog prava, da mu se isplate neisplaćene zarade, štaviše njemu nisu dati nikakvi pravni saveti da može da nastavi sa sudskim postupcima pred odgovarajućim sudom, a za šta krivicu snosi organ DP-a kao i sindikat.“
15. Dana 28. februara 2014. godine, KAP je odgovorila na zahtev tužioca, navodeći da je “žalba podnosioca neosnovana, zbog vremenskog ograničenja, i samim tim takav zahtev za neisplaćene zarade za period od 1997. godine pa sve do 15. marta 2006. godine, u sumi od 18.900.00 €, je trebao biti podnet u roku od 3 godine, nakon 1997. godine.”
16. Dana 4. juna 2015. godine, Specijalizovano veće Posebne komore Vrhovnog suda za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: Specijalizovano veće) je donelo presudu C-IV-13-1453, kojom je zahtev tužioca odbilo, kao neosnovan, uz obrazloženje da:
- „[Žalilac] nije pridružio svojoj žalbi bilo kakav pouzdan dokaz kojim bi potvrdio da se on na vreme obratio organu DP-a tražeći da se realizuju njegova prava iz radnog odnosa. On takođe nije podneo nikakav dokaz da se on ikada obratio bilo kom odgovarajućem суду u to vreme podnoseći bilo kakav zahtev u vezi sa ovom stvaru, a to je trebalo biti utvrđeno u roku od tri godine, nakon što je DP prestalo da isplaćuje njegova lična primanja.“
17. Dana 23. juna 2015. godine, tužilac je podneo žalbu Žalbenom veću na presudu C-IV-13-1453, Specijalizovanog veća, navodeći “[...] ozbiljne povrede odredbi zakona o parničnom postupku, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje i pogrešnu primenu materijalnog prava.“
18. Dana 22. juna 2016. godine, KAP je podneo odgovor Žalbenom veću protiv žalbe tužioca. U svom odgovoru na žalbu, KAP je naglasila “da je zahtev zastareo te kao takav treba da se odbije kao neosnovan.”
19. Dana 23. novembra 2017. godine, Žalbeno veće je donelo presudu br. AC-I-15-0151, kojom je delimično usvojilo zahtev tužioca za kompenzaciju neisplaćenih zarada za vremenski period od 22. maja 2003. godine do 13. marta 2006. godine, uključujući i pravni interes, u ukupnoj sumi od 6.334.20 €.
20. U obrazloženju presude AC-I-15-0151, Žalbenog veća, *inter alia*, stoji: „[...] neosporna je činjenica da je [tužilac] dobio otkaz zbog primena privremenih mera i takođe je nesporno da je on radio za DP sve do 15. marta 2006. godine, u vremenskom periodu za koji on zahteva zarade. U skladu sa ZPP-om, neosporne činjenice će se smatrati kao dokazane.
[...]
Apelaciono veće ne smatra kao zastareo zahtev tužioca za vremenski period od 22. maja 2003. godine do 22. maja 2006. godine. Imajući u vidu da se prekid

isplate desio 15. marta 2006. godine, veće smatra da će vremenski period za koji će neisplaćene zarade biti kompenzovane biti od 22. maja 2003. godine do 15. marta 2006. godine, odnosno ukupno 34 meseca.”

Navodi podnosioca

21. Podnositac navodi da Žalbeno veće nije sa potrebnom pažnjom pregledalo sve njegove podneske i samim tim je povredilo njegovo pravo na pristup sudu, a što je u suprotnosti sa članom 6.1. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a.
22. Podnositac, dalje, navodi da je Žalbeno veće bilo pristrasno prilikom donošenja presude, i samim tim je povredilo pravo da mu bude suđeno od strane nepristrasnog suda kao što je to definisano u članu 6.1. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a.
23. Podnositac tvrdi da Žalbeno veće nije uspelo da osigura dobro i jasno pravno obrazloženje u vezi sa njegovim finansijskim obavezama, kao što je to definisano u osporenoj presudi, i samim tim je povredilo njegovo pravo da ima obrazloženu presudu.
24. Podnositac od Suda traži da na osnovu navedenih argumenata odbaci osporenju presudu, jer ista nije u skladu sa članom 6.1. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud prvo ispituje da li zahtev ispunjava uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom i dalje obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.
26. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

*“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.
[...]*

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”
27. Sud smatra da u skladu sa članom 21. 4 Ustava, koji propisuje da „Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva“, podnositac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na prava koja važe za pojedince, a i za pravna lica (vidi: *mutatis mutandis*, rešenje od 27. januara 2010. godine, zahtev KI41/09, *AAB-RIINVEST University L.C.C., Priština protiv Republike Kosovo*).
28. Sud u nastavku ispituje da li je podnositac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti kao što je propisano u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48. [Tačnost podneska]

"Podnositelj podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositelj želi da ospori."

Član 49. [Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositelj primio sudsku odluku... .”

29. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnositelj podneo zahtev u svojstvu ovlašćene strane, osporavajući akt javnog organa, odnosno presudu Žalbenog veća br. AC-I-15-0151 od 23. novembra 2017. godine, nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava. Podnositelj je isto tako naglasio prava i slobode za koje tvrdi da su mu povređene u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokom koji je propisan u članu 49. Zakona.
30. Međutim, Sud mora dalje oceniti da li su uslovi propisani u pravilu 36 Poslovnika o radu ispunjeni. Pravilo 36 [Kriterijum o prihvatljivosti], stavovi (1) (d) i (2)(b) Poslovnika o radu, propisuje:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

(d) ako je zahtev prima facie opravдан ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravдавaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.”

31. U konkretnom slučaju, Sud podseća da podnositelj tvrdi povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a, jer je:
 - „i) podnosiocu osporeno prava na pristup sudu,
 - ii) odluka donesena od strane suda koji nije bio nezavisan i nepristrasan
 - iii) presuda Žalbenog veća pravno neobrazložena“.
32. Sud pre svega podseća da se u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava „Osnovna prava i slobode zagarantovane ovim ustavom tumače u saglasnosti sa sudском odlukom Evropskog suda za ljudska prava.“
33. Sud ponavlja da utvrđivanje činjeničnog stanja i primenjivog zakona spada u nadležnost redovnih sudova, a da je uloga Ustavnog suda samo da obezbedi poštovanje prava garantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima. Stoga, ne može da deluje kao „sud četvrtog stepena“ (vidi: slučaj *Akdivar protiv Turske*, br. 21893/93, ESLjP, presuda od 16. septembra 1996. godine, st. 65.

Vidi, takođe: *mutatis mutandis* slučaj KI86/11, podnositac zahteva: *Milaim Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. aprila 2012. godine).

34. Sud ponavlja da nema zadatak da se bavi greškama u činjeničnom stanju ili primenjivom zakonu, navodno počinjenim od strane redovnih sudova prilikom ocene dokaza ili primene zakona (zakonitost), osim i u meri u kojoj su one mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnosti).

i) Pravo na pristup sudu

35. Imajući u vidu navode podnosioca u vezi sa povredom njegovog prava na pristup sudu, Sud navodi da EKLjP izričito i ne pominje pravo na pristup sudu. Međutim, Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLjP) je po prvi put definisao pravo na pristup sudu kao princip u predmetu *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, u kojem je između ostalog zaključio „[...] da pravo na pravično suđenje uključuje i pravo na pristup sudu, koje ne sme da bude uslovljeno odnosno, na bilo koji način otežano“ (vidi: presudu ESLjP *Golder protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, aplikacija br. 4451/70 iz 1975. godine).
36. Sud u konkretnom slučaju primećuje da su svi stepeni redovnih sudova shodno principu „pravo na pristup sudu“ uzimali u obzir argumente podnosioca u vezi sa pravom na pristup sudu. Na osnovu toga, donosili su i meritorne odluke u predmetima, što samo po sebi vodi zaključku da pristup podnosioca sudu nije bio otežan ili uslovljen, na osnovu čega se može isključiti postojanje povrede prava podnosioca na pristupu sudu iz člana 6. 1. (Pravo na pristup sudu) EKLjP-a.

ii) Nezavistan i nepristrasan sud

37. Što se tiče navoda podnosioca o postojanju povreda u pogledu „nezavisnosti suda“, Sud napominje da prema praksi ESLjP-a, sud mora biti nezavisan od izvršne vlasti i od stranaka (vidi: presudu ESLjP-a, *Ringeisen protiv Austrije*, od 16. jula 1971. godine, serija A, broj 13, stav 95). Osim toga, sumnje u vezi sa postojanjem nedostatka nezavisnosti moraju biti objektivno opravdane. Odnosno, moraju se pružiti odgovarajući argumenti i dokazi da postoji legitimna sumnja u nedostatak nezavisnosti suda zbog pritisaka i uticaja iz izvršne vlasti ili stranaka.
38. Sud u konkretnom slučaju primećuje da podnositac osim svojih paušalnih navoda nije pružio nijedan dokaz koji bi dokazao da je u postupku pred Žalbenim većem na bilo koji način došlo do kršenja ovog principa, niti da je osporena presuda Žalbenog veća rezultat bilo kakvog uticaja iz izvršne vlasti ili jedne od strana u postupku.
39. Što se tiče navoda podnosioca o povredi principa „nepristranosti suda“, Sud naglašava da se nepristranost suda, u smislu člana 6. 1. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a, ispituje sa aspekta subjektivne i objektivne nepristranosti suda. Subjektivna ili lična nepristranost se pretpostavlja da je sud uvek nepristran u odnosu na stranke, osim ukoliko se to ne ospori uverljivim dokazima. Dakle, lična nepristranost sudija se pretpostavlja, sve dok se suprotno

ne dokaže (vidi: presudu ESLjP-a, *Wettstein protiv Švajcarske*, od 21. decembra 2000. godine, Izveštaj o presudama i odlukama 2000- XII, stav 43).

40. Sud primećuje da podnositelj u konkretnom slučaju nije ukazao na subjektivnu nepristranost Vrhovnog suda, niti je pružio uverljive dokaze o postojanju nepristrasnosti sudije prema nekoj stranci u postupku, čime bi se narušio princip subjektivne nepristrasnosti.
41. S druge strane, Sud napominje da se objektivna nepristranost ne prepostavlja, već se utvrđuje na osnovu objektivnih činjenica koje se nalaze u samom predmetu. Utvrđeno je u oceni da li u spisu predmeta postoje objektivni dokazi na osnovu kojih se može razumno sumnjati da sud nije bio nepristrasan.
42. S tim u vezi, Sud je uvidom u spise predmeta, kao i u obrazloženju osporene presude Žalbenog veća, našao da presuda AC-I-15-0151 ne ostavlja utisak da je na bilo koji način dovela do povrede principa objektivne nepristranosti.
43. Štaviše, Sud primećuje da je podnositelj pokušao opravdati navodne povrede zbog nedostatka nepristrasnosti suda, navodeći „da je Žalbeno veće pogrešno utvrdilo činjenično stanje vezano za radni status podnosioca.“ Međutim, po mišljenju ovog Suda, utvrđivanje činjeničnog stanja samo po sebi spada u nadležnost redovnih sudova, čija je upravo nadležnost da se bave utvrđivanjem činjenica (zakonitost).

iii) Neobrazložena odluka

44. Što se tiče navoda podnosioca o povredi prava na pravično suđenje „... jer presuda Žalbenog veća nije obrazložena i pravno utemeljena“, Sud ukazuje da, prema ustaljenoj praksi ESLjP-a, član 6 stav 1. EKLjP-a obavezuje sudove da, *inter alia*, obrazlože svoje presude. Ova obaveza, međutim, ne može biti shvaćena kao obaveza da se u presudi iznesu svi detalji i daju odgovori na sva postavljena pitanja i iznete argumente (vidi presudu ESLjP, *Ruiz Torija protiv Španije*, od 9. decembra 1994. godine, Serija A, broj 303-A, stav 29, vidi odluku ESLjP-a, *Harutyunyan protiv Armenije*, od 5. jula 2005. godine, aplikacija broj 36549/03).
45. Isto tako, Sud primećuje da shodno stavu Evropske komisije za ljudska prava, konačne odluke žalbenih sudova ne moraju imati iscrpna obrazloženja, već ona koja sud smatra relevantnim i utemeljenim (vidi odluku *Evropske komisije za ljudska prava*, 8769/07 od 16. jula 1981. godine, OI 25).
46. U suštini, Sud primećuje da su glavni argumenti podnosioca vezani za navodnu povredu da „Žalbeno veće nije dovoljno dobro obrazložilo svoju odluku vezano za finansijske obaveze koje podnositelj ima prema tužiocu i da takav stav Žalbenog veća nema pravno utemeljenje.“
47. Sud utvrđuje da su navodi podnosioca u vezi sa neobrazloženom odlukom neosnovani i nepotkrepljeni. To iz razloga što je Žalbeno veće u presudi br. AC-I-15-0151 navelo da „Na osnovu člana 608, Zakona o Udruženom Radu (u daljem tekstu: ZUR) novčani zahtevi kao što su plate zastarevaju nakon 3 godine a period zastarelosti počinje da teče od onog dana od kad je DP

prekinuo sa isplatom zarada. Na osnovu navoda žalioca, prekid isplate zarada se desio 15. marta 2006. godine. Žalilac je, kao dokaz, predstavio svoj zahtev od 22. maja 2006. godine.”

48. Imajući u vidu gore navedeno, Sud smatra da je Žalbeno veće u presudi br. AC-I-15-0151, dalo jasne i precizne argumente kako bi potkrepili sve svoje nalaze i zaključke. Shodno tome, Sud zaključuje da postupci nisu bili proizvoljni, nepravični ili bez pravnog utemeljenja.
49. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da u ovom slučaju ništa ne ukazuje ili dokazuje da su postupci pred redovnim sudovima bili nepravični ili proizvoljni. Shodno tome, Ustavni sud dolazi do zaključka da srž prava na pravično i nepristrasno suđenje nije bila povređena ili da su podnosiocu zahteva uskraćene bilo kakve procesne garancije, što bi dovelo do povrede tog prava prema članu 31. Ustava ili članu 6 EKLjP-a.
50. Sud smatra da je obaveza podnosioca zahteva da potkrepi svoje ustavne tvrdnje i podnese *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLjP-om. Ta ocena je u skladu sa nadležnošću Suda (vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI19/14 i KI21/14, podnosioci zahteva: *Tafil Qorri i Mehdi Syla*, od 5. decembra 2013. godine).
51. Kao rezime, Sud smatra da podnositelj zahteva nije potkrepio svoje tvrdnje niti je podneo bilo koji *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLjP-om.
52. Dakle, Sud utvrđuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglaši neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) d) i (2) (b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113. stavovi 1 i 7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilima 36 (1) (d) i 36 (2) (b) Poslovnika, na sednici održanoj 13. marta 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Snezhana Botusharova

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

